

SARAYBOSNA'DA BEKTAŐI TARİKATININ ÖNCESİ-SONRASI

Fatma Sevde DOĐAN

International Burch University / Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

ÖZET

Balkanlar baslangıçta Bizans ile Roma, ardından Türk-İslâm dünyası ile Batı arasında köprü vazîfesini yapmış, târih boyunca birkaç kavmin ve kültürün doğudan batıya doğru göçüsüne sahne olmuştur. Bu sebeple farklı dönemlere âit değişik kavimleri, kültür ve medeniyetleri bir arada barındırma özelliğini de kazanmıştır. Osmanlıların Balkanlara yerleşmesinde tarikat şeyhleri ve dervişler önemli görevler üstlenmişler ve Osmanlı fetihlerinin Balkanlardaki öncüleri ve ilk mimarları olmuşlardır. Balkanlar Osmanlı ordusunun gelip askerle fethetmesinden çok daha önce tarikat mensupları tarafından bir anlamda fethedilmiş, diğer bir deyişle Osmanlılar buraya gelmeden yerli halk psikolojik olarak bu fethetme hâzır hâle getirilmiş ve Osmanlı orduları son derece elverişli bir ortamla karşılaşmıştır. Osmanlı'nın fethinden sonra da Balkanlara birçok tarikat ulaşmış, günümüzde de faaliyetlerini etkin bir şekilde devam ettirmektedirler.

İnsanoğlu kendisinde zaman kavramı oluştuğundan bu yana sürekli “Benden önce ne vardı? Benden sonra ne olacak?” sorusunu yöneltmiş ve bu sorulara yanıt aramıştır. Bektaşilik, insan-ı kamili bulma amacıyla girilen hakikate varma yoludur. Bektaşilik, Horasan erenlerinden Türk olan Hacı Bektaş-ı Veli (ö. 669/1270-71) tarafından kurulmuştur. Bektaşiliğin kendine mahsus kuralları, gelenek içinde Erkânname ile günümüze kadar gelmiştir. Balkanlar'da Bektaşilik ise, XVIII. ve XIX. Yüzyılları arası oldukça etkili olan tasavvuf akımlarından biridir. Bektaşilik tarikatı Balkanlar da birinci derecede önem taşımış ve taşımaktadır. Bektaşiliğin Balkanlara yerleşmesi ise iki yönden gerçekleşmiştir. Bundan dolayı Balkanlarda yaşayan halkın mensup olduğu mevcut tarikatların arasında Balkan sâkinlerinin kültürel, sosyal ve siyâsal

1st International Annual Student Symposium

yaşantısında Bektâşîliğin özel bir konumu vardır. Özellikle Balkanlarda yaşayan müslümanlar arasında en çok nüfûsa sahip olan Arnavutlar üzerinde Bektâşîlerin te'sirleri çoktur ve başlı başına bir araştırma konusudur.Bu anlatılan süreçten sonra ise Bektaşilikte büyük bir düşüş gerçekleşir. .Büyük bir ilgiden sonraki süreçte Bektaşilik Tarikatı'nın günümüzde etkilerinin hemen hemen hiç görülmemesi araştırılmaktadır.Biz bu çalışmamızda Bosna'da Bektaşilik Tarikatının gerileme sebepleri,halkın gözünde Bektaşilik Tarikatının dünü-bugünü hakkındaki görüşlerini kayıt altında takdim edeceğiz.Bektaşilik Tarikatı'nın Bosna ayağını bilinmeyen yönleriyle ortaya koymaya çalışacağız.Bu bilgileri röportaj yöntemiyle pekiştirmeye çalışacağız.